

Dana Emingerová

Na Šumavě pramení nejen legendární Vltava, ale i řeky Křemelná, Úhlava a Rezná. Vydejme se na celodenní výlet Královským hvozdem. Dojdeme k pramenům tří řek a zdoláme hranici evropského rozvodí.

U silnice z Klatov do Železných Rud stojí v nenápadné vesničce Javorná kostel sv. Anny z roku 1698, který se pyšní dvěma věžemi pokrytými šindelem. Před vchodem je hrob místní slavné sklářské rodiny Adlerů. Sklářnu na Starém Brunstu, jejíž kořeny sahají před rok 1560, provozovali do roku 1830.

KDE SE UBYTOVAT**Ski-Bike v Železných Rudě**

Zaměřuje se hlavně na sportovce. V osmi apartmánech s vybavenou kuchyňkou se od jara do podzimu platí za lůžko 350 Kč, děti od 2 do 12 let jsou za polovic. Pobyt se snídaní stojí 400 Kč, polopenze 450 Kč a plná penze 490 Kč.

www.samoty.com

Hut vyráběla především jemné i obyčejné okenní tabulové sklo, které Adlerové vyváželi do Itálie, Španělska a Švýcarska. A právě tady u hrobky Adlerů začne naše

Soutok řek Vydry a Křemelné

Pramen Vltavy najdete asi pět kilometrů jihozápadně od Kvildy.

procházka k pramenům Křemelné, Úhlavy a Rezně.

Královský dvorec

Javorná, německy Zejbiš, je vstupní branou do Královského hvozdu. Tady býval hlavní královský dvorec svobodných rolníků Králováků, kteří od konce 15. století měli své statky na samotách uprostřed šumavských lesů. A protože hospodařili bez dohledu vrchnosti, získali přímo od krále zvláštní výsady jako právo lovu, kácení dřeva či pálení kořalky.

PRAKTICKÁ POMŮCKA**Šumava – region tří zemí**

Šumavské trojmezí – Horní Rakousko, Bavorsko a Jižní Čechy – nabízí svým hostům brožuru plnou slev a nápadů na výlety do akvaparků, zoo, zámků, muzeí, výstav či nové stezky korunami stromů na Lipně. Grenz Genial Guide stojí 200 korun a přináší výhody v hodnotě přes 1000 eur v podobě zvýhodněných vstupů do 143 partnerských zařízení.

www.grenzgenial.info

Vyrážíme po zelené značce přes údolí kolem Poschingerova dvora, typického šumavského stavení s pavláčkou a zvoničkou. U pastvin, kde běhají koně, se otvírá překrásný výhled na Lipplův dvůr. Pak přijde Bohem zapomenuté místo – Suché studánky, kde na nás poprvé dýchne chlad hlubokého Královského hvozdu. Kousek odtud na severovýchodním svahu hřbetu Mústek začíná přírodní rezervace Měštišská rokle. Jsou v ní rašeliniště a mokřadní louky, kde roste chráněná lilie zlatohlávek a další vzácné rostliny.

Pod námi leží Měštišské starým roubeným hamrem z poloviny 19. století, kde ještě před čtyřiceti lety vyráběl sekery, motyky a rad-

uhne však po červené doleva do kopce, nýbrž přejdeme přes sjezdovku po lesní cestě bez turistického značení a po sto metrech staneme u pramene řeky Úhlavy. Nad korunami prastarých smrků plachtí párek lesních kánat a odkudsi z dálky se ozývá bekání srmů.

„Tam ptáci, laně chodí pít pod javorový kmen...“ zpíváte s básníkem školní veršiky o křišťálové studánce, když tady v nadmožské výšce 1110 metrů vidíte bublající pramínek. Nejdřív se jako malá bystřinka zařezává do hlubokého údolí, pak přechází v Nýrskou nádrž a teprve po sto kilometrech se Úhlava v Plzni vlévá do Radbuzy a spolu s dalším přítokem, řekou Mží, vytváří Berounku.

K prameni Rezně a Křemelné

Sestup na Hofmanky se dá zpestřit jízdou v babičce – staré sedačkové lanovce, která patřila k prvnímu na Šumavě. Z Hofmanek se vydáme po zelené a... aniž si to uvědomíme, za chvíli jsme na druhé straně evropského rozvodí.

„Tam roste tmavé kapradí a vůkol rudý vřes...“ citujeme Josefa Václava Sládka nad křišťálovou studánkou u pramenu Rezně a v mapě sledujeme, jak nám tahle bystřinka po deseti kilometrech přehrává do Německa, kde se vlévá do Dunaje a na konci své cesty Rumunskem se rozplyne v Černém moři.

Po žluté značce dojdeme přes horské louky k Zadní hájovně na Novém Brunstu, kde se otevře krásný pohled na masív Pancíř. Lesem po zelené pak zamíříme na Šmauz, kde bývala velká sklářská osada s hutí. Tady v údolí pod Pancířem založil roku 1829 Johann Baptista Adler, vedoucí sklárny na Starém Brunstu, novou modernější sklárnu o dvou pecích, která mu měla pomoci ze stávajících finančních obtíží. Jeho naděje se však ne-

Přepad u Čeňkovy pily

splnily, takže při dražbě jeho majetku přešel v roce 1830 Nový Brunst do vlastnictví Johanna Georga Ascherla, který zde vyráběl ještě na sklonku 19. století zrcadlové a tabulové sklo pro italské kupce z Benátek a Milána.

OCHUTNEJTE TRADIČNÍ JÍDLA**Jak se dělá šterc**

Do mísy nastrojíme tři vařené a tři syrové brambory. Přidáme dva hrnky hrubé mouky, hrnek mléka, kvasnice a sůl. Všechno zpracujeme a necháme vykynout. Ochutíme trochou pepře, majoránky, kmínu, česneku, případně přidáme škvarky, houby, uzené maso a podobné dobroty. Těsto dáme do silně vymazaného pekáče a upečeme.

V Novém Brunstu pracovaly také dvě pily a hamr. Kolem huti stálo několik výrobních a provozních budov, včetně reprezentativního panského domu, kde sídlila rodina majitelů sklárny. Jenže mnoho památek už po této sklářské obci nezůstalo. Přestože se Nový Brunst třikrát vzpamatoval po požáru, dílo zkázy bylo dokonáno po

válce, kdy došlo k odsunu německého obyvatelstva a většina chátrajících stavení byla v 50. letech stržena.

Dnes je místo zajímavé hlavně kvůli rašelinné louce uprostřed lesů, kde má své prameny jedna z nejhezčích šumavských řek – Křemelná. I její vody nakonec splynou s Vltavou a později s Labem... ale nejdřív se pod Čeňkovou pilou Křemelná spojí s Vydrou a stane se Otavou. Teprve na soutoku Vltavy a Berounky se znovu šumavská voda z Křemelné

potká s šumavskými vodami řeky Úhlavy.

Slunce zapadá. V nohách máme za celý den skoro šestadvacet kilometrů a zdolali jsme 650 metrů převýšení. Nad Javornou ještě mineme rozcestník s neznámenou lesní cestou, která vede ke Krásné Bídě – samotě, kde žili lidé sice chudí, ale asi hodně šťastní. Kolem lyžařského vleku sestoupíme k Šimandlovu dvoru. V Javorné přijde k duhu sklenice piva. Dobře mají třeba v penziónu U silnice, kde výtečně vaří českou kuchyni.

Řeka Vydra

Foto Dana Emingerová (5)

Černé jezero s technickým unikátem

Lesním průsekem pod lyžařským vlekem dojdeme na Pancíř. Z rozhledny na vrcholu (1214 m), ale i z terasy restaurace, kde dobře vaří, se můžeme kochat pohledem do kraje. Jihu dominuje nejvyšší hora Šumavy, německý Velký Javor (1456 m).

A za ním se mohou objevit, je-li dobrá viditelnost, i vrcholky Alp. Na západě se týčí Jezerní hora s pověstnou kolmou stěnou nad ledovcovým Černým jezerem.

Pod ním zadržuje řeku Úhlavu sedm metrů vysoká přehrada, kterou ve 20. letech minulého století navrhl Karel Kosek, vrchní technický rada Zemského

Elektrárna pod Černým jezerem

úřadu v Praze. V údolí Brčálníku realizoval na tehdejší dobu velmi revoluční myšlenku, jak využít hydroenergetický potenciál Šumavy a postavit první přečerpávací elektrárnu v tehdejší Československu.

Zajímavé je, že Kosekův projekt musel už tehdy respektovat přísná pravidla plánované přírodní rezervace.

Hladina Černého jezera směla kolísat jen minimálně, dolní vyrovnávací nádrž s budovou elektrárny na Úhlavě byla postavena mimo turistické trasy a přírodní potrubí táhnoucí vodu z jezera k elektrárně bylo v celé své délce zakopáno 1,5 m pod zem.